

КУЛЬТУРНІ МОДЕЛІ СПРИЙНЯТТЯ РИЗИКУ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ І ЗАСТОСУВАННЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО КОНТЕКСТУ

CULTURAL MODELS OF RISK PERCEPTION: A CONCEPTUAL ANALYSIS WITH APPLICATION TO THE UKRAINIAN CONTEXT

Стаття присвячена концептуальному аналізу провідних міжкультурних моделей сприйняття ризику. Розглянуто моделі Г. Гофстеде, GLOBE, Ф. Тромпенаарса, Е. Меєр, World Values Survey та Schwartz Value Theory з погляду їх здатності інтерпретувати ставлення до невизначеності та ризику в різних культурах. Особливу увагу приділено порівнянню сильних і слабких сторін кожної з моделей, їх емпіричній основі, логіці вимірювання та релевантності до аналізу українського контексту. У статті сформульовано гіпотезу про доцільність використання комбінованого підходу для подальшого дослідження ризик-орієнтованої поведінки українців в умовах воєнної невизначеності. Узагальнені висновки можуть слугувати основою для розробки нових інструментів культурного аналізу ризиків у сфері підприємництва та управлінських рішень в умовах невизначеності.

Ключові слова: сприйняття ризику, міжкультурні відмінності, уникнення невизначеності, культурні моделі, міждисциплінарний аналіз.

This article presents a comprehensive conceptual analysis of the leading cross-cultural models of risk perception, focusing on how different cultural frameworks explain and quantify attitudes toward uncertainty and decision-making under risk. The study reviews foundational models such as G. Hofstede's Uncertainty Avoidance Index (UAI), GLOBE's value-practice framework, F. Trompenaars' cultural dilemmas, E. Meyer's behavioral dynamics, the World Values Survey (WVS), and Schwartz's Theory of Basic Human Values. Each model is evaluated in terms of its theoretical assumptions, methodological approach, measurement logic, and practical applicability. Special attention is given to comparing the models' strengths and limitations, especially in the context of their potential use for analyzing cultural attitudes toward risk in Ukraine – a country currently undergoing prolonged wartime uncertainty. The paper proposes a hypothesis that no single model sufficiently captures the complex and evolving nature of risk-related behavior in Ukraine. Instead, a mixed analytical framework – combining structural indices (e.g., UAI), behavioral distinctions (GLOBE), societal value shifts (WVS), and managerial perceptions (Meyer) – is likely to provide the most contextually relevant understanding. In addition, the article presents an overview of key empirical research that demonstrates how cultural differences manifest in risk-taking behavior across national contexts, highlighting both universal patterns and unique cultural responses. These insights are particularly relevant in the Ukrainian context, where prolonged wartime conditions have created an environment of extreme uncertainty, social stress, and institutional volatility. In such circumstances, individuals and organizations often engage in atypical decision-making processes that transcend the predictions of classical cultural indices. The analysis reveals that while Ukraine scores very high on Hofstede's Uncertainty Avoidance Index (UAI), indicating a general preference for predictability and control, actual behavioral patterns observed during wartime display a paradoxical readiness to engage with high-risk choices. This contradiction suggests that cultural predispositions alone are insufficient to capture the complexity of risk perception in crisis-driven societies. Therefore, the article advocates for a composite framework that integrates both deep-seated cultural structures and context-dependent behavioral adaptations. Such a framework would combine structural indices (e.g., UAI), practice-versus-value distinctions (GLOBE), shifting societal norms (WVS), and situational management perspectives (E. Meyer). The findings serve as a theoretical foundation for a future empirical study using tailored survey instruments and behavioral tools adapted to Ukraine's wartime realities. Ultimately, this work contributes to developing more context-sensitive risk analysis methodologies for entrepreneurship and strategic decision-making under prolonged uncertainty and systemic stress.

Keywords: risk perception, cross-cultural differences, uncertainty avoidance, cultural models, interdisciplinary analysis.

УДК 330.341 + 316.77

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure84-29>

Беренда С.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри управління
і адміністрування,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна

Срьоміна М.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри управління
і адміністрування,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна

Berenda Sergiy

V.N. Karazin Kharkiv National University

Yeromina Maryna

V.N. Karazin Kharkiv National University

Постановка проблеми. У глобалізованому світі сприйняття ризику значною мірою визначається культурним контекстом. Успішне управління міжнародними проєктами, інвестиціями та комунікацією неможливе без розуміння того, як різні культури ставляться до невизначеності та ризику. Водночас, у науковій літературі досі відсутні систематизовані дослідження, які б аналізували сприйняття ризику в українському контексті з міжкультурної перспективи. Ця прогалина стає особливо критичною з огляду на триваючий воєнний стан, який загострює умови невизначеності, впливає на поведінку підприємців, управлінців і громадян, змінює цінності та підходи до прийняття ризикових рішень.

У контексті воєнної агресії та тривалої невизначеності в Україні постає складна дослідницька проблема: існує потреба в оцінці ставлення до ризику в умовах глибокої трансформації суспільства, що перебуває під системним стресом. Відсутність систематизованих досліджень сприйняття ризику в українському підприємницькому середовищі ускладнює прийняття рішень на мікро- та макро-рівнях. З огляду на це, постає завдання критично проаналізувати релевантність наявних міжкультурних моделей – таких як Г.Гофстеде, GLOBE, WVS, Schwartz, Е.Меєр – до українського контексту. Необхідно визначити можливості їх адаптації до реалій війни, де спостерігається як високий рівень культурної уникненості невизначеності, так

і парадоксальна готовність до ризикованих дій. Саме тому дослідження вимагає комплексного, міждисциплінарного та контекстно-чутливого підходу.

Відповіді на ці питання потребують концептуального переосмислення існуючих підходів, їх критичного порівняння та оцінки їхньої потенційної придатності для аналізу ризик-орієнтованої поведінки українців у період глибокої невизначеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасному міждисциплінарному дискурсі ризик розглядається не лише як економічне чи інженерне явище, а й як соціокультурний конструкт. У працях Г. Гофстеде [1], Е. Меєр [2], Ф. Тромпенаарса та Ч. Хемпден-Тернер [3] та дослідників GLOBE проекту [4] наголошується, що культура значною мірою впливає на те, як люди ідентифікують, оцінюють і приймають ризик.

Ці концепції активно аналізуються і в сучасній літературі. Зокрема, С. Токар [5] здійснює порівняльний аналіз моделей Г. Гофстеде, Ф. Тромпенаарса та GLOBE через призму системи цінностей Рокіча. Автор виділяє як спільні риси (зокрема цінність стабільності, структури, колективізму), так і відмінності у трактуванні культурної динаміки. Це дослідження акцентує увагу на взаємозв'язку між національною культурою та особистими ціннісними орієнтирами.

У новішому дослідженні В. Фам Ті та А. Нагі [6] аналізується вплив уникнення невизначеності на споживчу поведінку у В'єтнамі та Угорщині. Автори показують, що цей культурний вимір безпосередньо пов'язаний із рівнем сприйняття ризику при онлайн-покупках і може впливати на намір здійснювати транзакції в умовах невизначеності.

Б. МакСвіні [7] критикує традиційні моделі міжкультурного аналізу (Гофстеде, GLOBE, Тромпенаарс) за методологічні обмеження, ігнорування внутрішньокультурної варіативності та надмірне узагальнення. Його праця стимулює до критичного переосмислення застосування культурних індексів, особливо в контексті сучасної гібридної ідентичності.

Н. Райс, М. Ферейра та Дж. Сантос [8] здійснили бібліометричний аналіз використання культурних моделей у міжнародному бізнес-дослідженні. Вони підтверджують домінування підходу Гофстеде, однак відзначають зростаючу роль GLOBE та інтегративних моделей, що поєднують кількісні й якісні дані.

Варто також згадати впливові підходи до вивчення ризику, що не зводяться до міжкультурних індексів, але мають велике значення для інтерпретації поведінки в умовах невизначеності. М. Дуглас та А. Вілдавські [9] запропонували класифікацію сприйняття ризиків на основі типів соціальних організацій і культурної логіки. Їхня "grid-group" теорія стала основою для аналізу того, як

суспільства вибірково фокусуються на певних загрозах, нехтуючи іншими.

П. Словіч [10] та Е. Вебер зосереджується на когнітивних та афективних механізмах сприйняття ризику. Він розкриває, як страх, довіра, контроль і досвід формують наші оцінки ризикованих ситуацій – особливо в нестабільних умовах. Нарешті, у [11] підкреслено значення очікувань у сприйнятті ризику – не лише фактичної небезпеки, а й готовності до адаптації, що надзвичайно актуально для аналізу поведінки українських громадян і підприємців в умовах війни.

Р. Касперсон, О. Ренн та інші в [12] висунули концепцію соціального посилення ризику – пояснюючи, як ЗМІ, соціальні інституції та чутки можуть перебільшувати або мінімізувати суб'єктивну оцінку загроз.

Таким чином, сучасна академічна література підтверджує не лише важливість міжкультурного підходу до аналізу ризику, але й необхідність його глибокої адаптації до конкретного контексту – галузевого, національного або кризового. Особливо актуально це України через те, що класичні культурні індекси можуть не повністю відображати реальні патерни поведінки. У таких випадках культурні моделі потребують інтеграції з емпіричними спостереженнями, поведінковими дослідженнями та аналізом соціального досвіду. Контекст стає не просто фоном для інтерпретації даних, а ключовим фактором, що визначає релевантність та межі застосування аналітичних інструментів.

Формулювання цілей статті. Стаття має на меті обґрунтувати доцільність використання інтегрованого підходу до вивчення міжкультурного сприйняття ризику в українському контексті. З огляду на триваючу війну, структурну нестабільність та трансформацію соціокультурного середовища, постає необхідність критичного переосмислення традиційних моделей аналізу ризик-орієнтованої поведінки. У межах цієї концептуальної статті здійснюється порівняльний огляд провідних міжкультурних моделей (Г. Гофстеде, GLOBE, Ф. Тромпенаарс, Е. Меєр, WVS, Schwartz) з метою оцінки їх релевантності, обмежень і можливостей адаптації до умов глибокої невизначеності, характерної для України. У результаті визначається потенціал застосування комбінованої аналітичної рамки як теоретичного підґрунтя для подальшого емпіричного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ураховуючи високий рівень невизначеності, структурну складність та соціальну напруженість, яка спостерігається в українському суспільстві під час війни, найпридатнішим підходом до аналізу сприйняття ризику є комбінована модель, що поєднує елементи GLOBE, WVS, та UAI за Гофстеде. Такий підхід дозволяє одночасно врахувати як ціннісні основи, так і поведінкові практики та контекстні реакції на ризик.

Модель Г. Хофстеде (UAI) пропонує кількісний показник уникнення невизначеності. Високі значення UAI свідчать про те, що суспільство прагне уникати непередбачуваних ситуацій, має високу нормативність і тяжіє до встановлених правил. Сильні сторони: наочність, легкість у порівнянні країн. Слабкі сторони: ігнорує зміну практик у часі, не враховує внутрішньокультурну варіативність [1].

Модель GLOBE виокремлює два рівні: “as is” (практики) та “should be” (цінності). Це дозволяє оцінити розрив між тим, як люди поведуться у реальності, та тим, яким вони бачать ідеальний стан культури. У контексті ризику GLOBE пропонує шкалу “Uncertainty Avoidance”, подібну до Гофстеде, але багатовимірну. Сильні сторони: можливість дослідження поведінкових патернів; слабкі – громіздка система, складність збору нових даних.

Ф. Тромпенаарс і Ч. Хемпден-Тернер зосереджуються на культурних дилемах (universalism vs. particularism; specific vs. diffuse), які дозволяють тлумачити, як у різних культурах люди приймають рішення в умовах ризику. Сильна сторона: глибока інтерпретація контексту. Слабка: низька стандартизація [3].

Модель Ерін Меєр дає можливість оцінити ризик через призму динаміки управлінських рішень, конфліктів і довіри (наприклад, direct vs. indirect negative feedback; task-based vs. relationship-based trust). Її практичне застосування особливо цінне в бізнес-управлінні. Сильні сторони: актуальність, застосовність у практиці; слабкі – неадаптованість до академічної кількісної валідації [2].

World Values Survey (WVS) не фокусується прямо на ризику, але дозволяє дослідити рівень довіри, толерантність до змін, релігійність, орієнтацію на майбутнє – що опосередковано свідчить про готовність до прийняття ризику. Сильна сторона: репрезентативність, наявність даних для України. Слабка: не спеціалізується на темі ризику [14].

Модель Шварца (Schwartz Value Survey) оперує базовими цінностями: безпека, конформізм, відкритість до змін тощо. Це дає змогу ідентифікувати культурні пріоритети, пов'язані з ризиком. Сильні сторони: глибина виміру цінностей; слабкі – абстрактність і складність адаптації до прикладного аналізу [13].

Отже, аналіз показує, що жодна з моделей не є самодостатньою. Найбільш релевантним для аналізу українського контексту є поєднання підходів Гофстеде (для нормативної культури), GLOBE (для практичної поведінки), WVS (для соціальних зрушень) і частково Ерін Меєр (для управлінських ситуацій). Саме цей мікс дозволяє найточніше відобразити ставлення до ризику в складному середовищі високої невизначеності (див. табл. 1).

Огляд емпіричних досліджень міжкультурного сприйняття ризику дозволяє глибше зрозуміти, як різні національні контексти формують поведінкові реакції на невизначеність. Автори [15] продемонстрували, що представники різних культур – китайці, американці, німці та поляки – по-різному сприймають ризик (наприклад, оцінюють ймовірність або наслідки), але подібно реагують на вже сприйнятий ризик. Це свідчить про універсальні психологічні механізми, які, однак, активуються залежно від культурного кодування ситуації.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика моделей сприйняття ризику у міжкультурному контексті

Модель	Основний підхід	Вимір ризику / невизначеності	Переваги	Обмеження / слабкі сторони
Г. Гофстеде	Кількісний індекс	UAI (Uncertainty Avoidance Index)	Простота, загальнодоступність, придатність до порівнянь	Стара база даних, ігнорування змін у практиках, узагальнення
GLOBE	Комбінований цінності/практики	UA (Uncertainty Avoidance: values vs. practices)	Урахування ціннісного і практичного рівня, глибина	Складність збору даних, обмежена кількість країн у дослідженні
Ф. Тромпенаарс	Культурні дилеми	Непряма інтерпретація через дилеми	Глибокий контекстуальний аналіз, акцент на конкретних ситуаціях	Низька стандартизація, слабка кількісна валідація
Ерін Меєр	Управлінсько-поведінковий	Через довіру, комунікацію, прийняття рішень	Висока прикладна цінність, актуальність для бізнесу	Недостатня наукова формалізація, труднощі у кількісному вимірі
WVS	Соціологічне опитування	Опосередковано через довіру, інноваційність тощо	Репрезентативність, наявність даних для України	Не спеціалізується на темі ризику безпосередньо
Schwartz	Ціннісна теорія	Базові цінності: безпека, автономія, конформізм	Теоретична глибина, універсальність	Високий рівень абстракції, складна адаптація до практики

Джерело: складено авторами на основі [1; 2; 3; 4; 13; 14]

У пізнішій роботі [16] було розроблено доменно-специфічну шкалу ризику (Domain-Specific Risk-Taking Scale – DOSPERT), яка охоплює різні сфери: фінанси, здоров'я, етику, соціальні відносини. Важливо, що шкала адаптована для різних культур і дозволяє виявити структурні відмінності між типами ризиків. Наприклад, китайці демонструють більшу ризикоаверсію у фінансах, але вищу схильність до ризику в соціальних контактах порівняно з американцями.

Таким чином, сучасні емпіричні дослідження підтверджують складність і багатовимірність культурного сприйняття ризику. Вони окреслюють методичну базу, яку можна адаптувати для дослідження українського контексту – з урахуванням економічної нестабільності, тривалого військового конфлікту, культурної динаміки й колективного досвіду подолання небезпеки.

Підтвердженням важливості емпіричного виміру культурних відмінностей у сприйнятті ризику є масштабне дослідження “Risk Preferences Around the World” [17]. У цьому дослідженні автори аналізували ризик-орієнтовану поведінку громадян у 53 країнах світу, застосувавши стандартизований інструмент – інвестиційну лотерею типу “0 або X”.

Кожному респондентові пропонувалася серія рішень у вигляді гіпотетичних лотерей: вибір між гарантованою сумою (наприклад, 2 євро) і ризикованим варіантом (наприклад, 50% на 4 євро, 50% на 0 євро). На основі рішень будувався індекс коефіцієнта ризику (CRRRA – Constant Relative Risk Aversion), що дозволяло порівняти рівень ризикоаверсії в міжкультурному контексті. У вибірку увійшли понад 6 500 респондентів, які заповнювали анкету в контрольованих умовах за уніфікованим протоколом. Респонденти представляли різні континенти, рівні доходів і культурні типи.

Було виявлено суттєві відмінності у ставленні до ризику між країнами. Наприклад, жителі В'єтнаму та Кенії проявили значно вищу готовність до ризику порівняно з громадянами Німеччини або Японії. Крім того, автори проаналізували зв'язок між національними коефіцієнтами ризикоаверсії та культурними індексами (в тому числі UAI за Гофстеде) й дійшли висновку, що хоча кореляція є помірною, вона не універсальна – існує багато винятків. Рівень освіти, економічна стабільність, вік і стать також впливали на результати.

Серед головних обмежень дослідники вказують вплив контексту: попри стандартизацію, інтерпретація гіпотетичних ситуацій могла відрізнитися через локальні культурні уявлення про гроші, удачу чи чесність. Іншим викликом стала необхідність адаптації анкет до національних мов і форматів, що ускладнювало однорідність даних. Додатково зазначалося, що респонденти часто схильні до гіпотетичної поведінки, що не завжди відповідає реальній, зокрема при відсутності реального фінансового стимулу.

Попри ці труднощі, дослідження Rieger et al. стало фундаментом для подальших міжкультурних оцінок ризиків. Воно підтвердило: культурні відмінності мають значення, але проявляються не лінійно – і потребують складнішої методології, яка б враховувала не лише індекси, а й поведінкові патерни в реальному контексті.

Для України, яка не входила до цього дослідження, застосування подібної методики може бути надзвичайно корисним – за умови адаптації сценаріїв до українських реалій (наприклад, включення сценаріїв, пов'язаних з евакуацією, інвестиціями в період воєнного часу, довірою до держави).

Станом на 2022–2025 роки Україна перебуває в умовах війни, що зумовлює постійний високий рівень невизначеності на інституційному, економічному та соціальному рівнях. Відповідно, сприйняття ризику набуває специфічного характеру, який складно повністю описати в межах лише однієї з класичних міжкультурних моделей.

Індекс уникнення невизначеності (UAI) у класифікації Гофстеде для України є дуже високим (~95) [18], що свідчить про культурну схильність до передбачуваності, регламентів і недовіри до ризикових ситуацій. Водночас українське суспільство демонструє парадоксальну толерантність до небезпеки в умовах війни, приймаючи рішення, що з точки зору класичних моделей виглядають суперечливо. Це дозволяє припустити, що на рівні суспільства формується новий тип культурної адаптації до ризику – кризова пластичність.

У цьому контексті найбільш релевантним видається поєднання підходів:

- UAI за Гофстеде – як фоновий культурний індикатор;
- GLOBE (values vs. practices) – для розмежування бажаного й реального рівня уникнення ризику;
- WVS – для аналізу зміни суспільних пріоритетів (довіра, страх майбутнього, згуртованість);
- Erin Meyer – для аналізу динаміки прийняття рішень у лідерстві, армії, бізнесі під тиском ризику.

Таким чином, для аналізу ризик-орієнтованої поведінки в Україні доцільно застосовувати комбінований аналітичний підхід, який дозволяє охопити як традиційні цінності (консерватизм, прагнення до безпеки), так і адаптивні реакції в умовах воєнного ризику (імпровізація, прийняття рішень у невизначеності, горизонтальні структури довіри).

Висновки. Сприйняття ризику є багатовимірним феноменом, що формується під впливом культурних, соціальних, економічних і ситуаційних чинників. Міжкультурні моделі, зокрема Гофстеде, GLOBE, WVS, Schwartz та Ерін Меєр, надають аналітичні інструменти для вивчення того, як суспільства оцінюють і реагують на ризики. Проте жодна з цих моделей не є повністю самодостатньою в контексті сучасної України – країни, яка

перебуває в умовах війни, системної невизначеності та глибоких трансформацій цінностей.

Результати концептуального аналізу свідчать про доцільність застосування комбінованого підходу, який дозволяє інтегрувати як структурні індикатори культурних установок, так і динамічні виміри соціальної адаптації до ризику. Такий підхід враховує як сталі культурні орієнтири, так і гнучкі реакції, притаманні кризовим умовам.

Таким чином, стаття не лише порівнює існуючі моделі, а й формує аналітичне підґрунтя для подальшої емпіричної верифікації в українському контексті. Наступним етапом наукової роботи стане розробка й апробація інструментів збору даних (опитувальників, кейсів, сценаріїв), адаптованих до реалій воєнного стану та трансформації підприємницької поведінки. Очікується, що подальші емпіричні дослідження дозволять краще зрозуміти унікальну природу ризик-орієнтованих рішень українців у період глибокої невизначеності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Hofstede G., Hofstede G. J., Minkov M. *Cultures and organizations: Software of the mind*. 3rd ed. New York: McGraw Hill, 2010. 561 p.
- Meyer E. *The culture map: Breaking through the invisible boundaries of global business*. New York: PublicAffairs, 2016. 288 p.
- Trompenaars F., Hampden-Turner C. *Riding the waves of culture: Understanding diversity in global business*. London: Nicholas Brealey International, 2011. 400 p.
- House R. J., Hanges P. J., Javidan M., Dorfman P. W., Gupta V. (Eds.). *Culture, Leadership, and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies*. Thousand Oaks: Sage Publications, 2004. 848 p.
- Tocar S. D. Comparative Analysis of Some Cultural Dimensions Systems: A Qualitative Value-Based Approach. *SEA – Practical Application of Science*. 2019. № 21. P. 323–330. URL: https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/SPAS_21_43.pdf (дата звернення: 30.05.2025).
- Pham Thi V. A., Nagy Á., Ngo T. M., Ngo D. M. A Cross-culture Analysis of Risk Perception and Purchase Intention in Vietnamese and Hungarian e-Commerce. *Asia Pacific Journal of Business and Management*. 2023. Vol. 14, № 1. P. 30–45. URL: <https://ajbr.co.nz/article/view/97> (дата звернення: 30.05.2025).
- McSweeney B., Hall, Hofstede, Huntington, Trompenaars, GLOBE: Common Foundations, Common Flaws. *Organization Studies*. 2015. Vol. 36, № 3. P. 447–467. DOI: <https://doi.org/10.1177/0170840614566021>
- Reis N., Ferreira M. P., Santos J. C., Serra F. R. A bibliometric study of the cultural models in international business research. *BASE – Revista de Administração e Contabilidade da Unisinos*. 2013. Vol. 10, № 4. P. 340–354.
- Douglas M., Wildavsky A. *Risk and culture: An essay on the selection of technological and environmental dangers*. Berkeley: University of California Press, 1983. 221 p.
- Slovic P., Weber E. U. *Perception of risk posed by extreme events. Regulation of Toxic Substances and Hazardous Waste*. Foundation Press, 2013.
- Weber E. U. *Perception and expectation of climate change. Psychological Perspectives to Environmental and Ethical Issues in Management*. 1997. P. 314–341.
- Kasperson R. E. et al. The social amplification of risk: A conceptual framework. *Risk Analysis*. 1988. Vol. 8, № 2. P. 177–187.
- Schwartz S. H. Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology*. 1992. Vol. 25. P. 1–65. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)
- Inglehart R. et al. (Eds.). *World Values Survey: Round Six – Country-Pooled Datafile Version*. Madrid: JD Systems Institute, 2014. URL: <https://worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV6.jsp> (дата звернення: 30.05.2025).
- Weber E. U., Hsee C. K. Cross-cultural differences in risk perception, but cross-cultural similarities in attitudes towards perceived risk. *Management Science*. 1998. Vol. 44, № 9. P. 1205–1217. DOI: <https://doi.org/10.1287/mnsc.44.9.1205>
- Weber E. U., Blais A.-R., Betz N. E. A domain-specific risk-attitude scale: Measuring risk perceptions and risk behaviors. *Journal of Behavioral Decision Making*. 2002. Vol. 15, № 4. P. 263–290. DOI: <https://doi.org/10.1002/bdm.414>
- Rieger M. O., Wang M., Hens T. Risk Preferences Around the World. *Management Science*. 2015. Vol. 61, № 3. P. 637–648. DOI: <https://doi.org/10.1287/mnsc.2013.1869>
- Hofstede Insights: Country Comparison – Ukraine. URL: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/ukraine/> (дата звернення: 30.05.2025).

REFERENCES:

- Hofstede G., Hofstede G. J., Minkov M. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind* (3rd ed.). New York: McGraw Hill.
- Meyer E. (2016). *The culture map: Breaking through the invisible boundaries of global business*. New York: PublicAffairs.
- Trompenaars, F., Hampden-Turner, C. (2011). *Riding the waves of culture: Understanding diversity in global business*. London: Nicholas Brealey International.
- House R. J., Hanges P. J., Javidan M., Dorfman P. W. & Gupta V. (Eds.). (2004). *Culture, Leadership, and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Tocar S. D. (2019). Comparative analysis of some cultural dimensions systems: A qualitative value-based approach. *SEA – Practical Application of Science*, (21), 323–330. Available at: https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/SPAS_21_43.pdf
- Pham Thi V. A., Nagy Á., Ngo T. M. & Ngo D. M. (2023). A cross-culture analysis of risk perception and purchase intention in Vietnamese and Hungarian e-commerce. *Asia Pacific Journal of Business and Management*, 14(1), 30–45. Available at: <https://ajbr.co.nz/article/view/97>
- McSweeney, B. (2015). Hall, Hofstede, Huntington, Trompenaars, GLOBE: Common foundations,

common flaws. *Organization Studies*, 36(3), 447–467. DOI: <https://doi.org/10.1177/0170840614566021>

8. Reis N., Ferreira M. P., Santos J. C. & Serra F. R. (2013). A bibliometric study of the cultural models in international business research. *BASE – Revista de Administração e Contabilidade da Unisinos*, 10(4), 340–354.

9. Douglas M. & Wildavsky A. (1983). *Risk and culture: An essay on the selection of technological and environmental dangers*. Berkeley: University of California Press.

10. Slovic P. & Weber E. U. (2013). Perception of risk posed by extreme events. In *Regulation of Toxic Substances and Hazardous Waste* (2nd ed.). Foundation Press.

11. Weber E. U. (1997). Perception and expectation of climate change. In *Psychological perspectives to environmental and ethical issues in management*. pp. 314–341.

12. Kasperson R. E., et al. (1988). The social amplification of risk: A conceptual framework. *Risk Analysis*, 8(2), 177–187.

13. Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values. *Advances in Experimental Social*

Psychology, 25, 1–65. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)

14. Inglehart R., et al. (Eds.). (2014). *World Values Survey: Round Six – Country-Pooled Datafile Version*. Madrid: JD Systems Institute. Available at: <https://worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV6.jsp>

15. Weber E. U. & Hsee C. K. (1998). Cross-cultural differences in risk perception, but cross-cultural similarities in attitudes towards perceived risk. *Management Science*, 44(9), 1205–1217. DOI: <https://doi.org/10.1287/mnsc.44.9.1205>

16. Weber E. U., Blais A.-R. & Betz N. E. (2002). A domain-specific risk-attitude scale. *Journal of Behavioral Decision Making*, 15(4), 263–290. DOI: <https://doi.org/10.1002/bdm.414>

17. Rieger M. O., Wang M. & Hens T. (2015). Risk preferences around the world. *Management Science*, 61(3), 637–648. DOI: <https://doi.org/10.1287/mnsc.2013.1869>

18. Hofstede Insights. (2024). Country Comparison – Ukraine. Available at: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/ukraine/> (accessed: May 30, 2025).